

# דבר י הכנסת

37

ישיבות ק' — ק"א / י"ב בתשרי התש"ן / 11 באוקטובר 1989

לז' / מושב ראשון

## ישיבה מיוחדת

### הישיבה המאה של הכנסת השתים-עשרה

יום רביעי, י"ב בתשרי התש"ן (11 באוקטובר 1989)

ירושלים, הכנסת, שעה 12:03

#### א. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

התש"ן — 1989 — מטעם חבר הכנסת דוד ליבאי; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 39), התש"ן — 1989 — מטעם חברי הכנסת א' בורג ור' ריבלין.

עוד הונח על שולחן הכנסת דין-וחשבון כספי ליום 31 במרס 1989, חלק א', מטעם משרד האוצר — החשב הכללי, תורה.

היו"ר ד' שילנסקי:  
תורה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:  
חברי הכנסת, הנני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת.

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:  
ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת —

לקריאה ראשונה: הצעת חוק לתיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיתופוש) [נוסח חדש] (תיקון מס' 5).

#### ב. הצעה לסדר

היו"ר ד' שילנסקי:  
בבקשה.

חיים רמון (המערך):  
אני בהחלט בעד הצעה לסדר שבאה להעלות נושא חשוב כמו המצוקה הכספית של באר-שבע. אבל לא צריך בכל עניין מהסוג הזה להסית נגד האוצר כאילו — — —

יהושע מצא (הליכוד):  
יש ויש.

חיים רמון (המערך):  
— — —

יהושע מצא (הליכוד):  
חבר הכנסת חיים רמון, יש ויש.

היו"ר ד' שילנסקי:  
חבר הכנסת חיים רמון, תואיל לשבת. יש פרוצדורה. חבר הכנסת מצא, אומנם עשר דקות לפני הישיבה, הגיש בהתאם לנוהג את נוסח ההצעה לסדר.

חיים רמון (המערך):  
— — —

היו"ר ד' שילנסקי:  
רק רגע, תרשה לי. הנוסח עבר קיצוצים; שמעתי מהמזכיר שטיפל בזה, כי אני הייתי עסוק, שהנוסח עבר קיצוצים. לא ייתכן שחבר כנסת אחד ינהג בהתאם לפרוצדורה ויגיש את הצעתו לפני הישיבה וחבר כנסת אחר יעלה על העגלה וינאם נאום אחר.

חיים רמון (המערך):  
— — —

היו"ר ד' שילנסקי:  
הצעה לסדר לחבר הכנסת מצא. בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):  
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, קריית-שמונה, בירת הצפון, עיר המנוהלת למופת, מתמודדת תקציבית על לא עוול במעשיה ונתונה באחת משעותיה הקשות.

ובדרום — באר-שבע ועיריית באר-שבע כאחת — קורסות. התעלמות ממשלות ישראל זה 16 שנה לפחות מצרכיה האמיתיים של בירת הנגב וניהול כושל של העיר על-ידי הנהלות העיר הקודמות הביאו את העיר למצוקה של פשיטת רגל מוחלטת. הגירה שלילית של תושבים בשל חוסר פרנסה, ועזיבת אוכלוסייה בעלת יכולת תשלום מסים — אלה מאפייניה העיקריים של העיר כיום. לראש העיר החדש, מר יצחק גר, הותירו חוב של 160 מיליון שקל, בעוד תקציב העיר כולה מגיע לכדי 100 מיליון שקל. נתון זה פירושו אחד — פשיטת רגל מוחלטת של בירת הנגב.

האוצר נתבע לסייע מיידית בהעברת מפעלים ציבוריים לרמת-בקע, הערוכה על תשתיותיה לקליטה מיידית כזאת. למען יצירת מקורות פרנסה לתושבי באר-שבע. כן נתבע האוצר לסייע בידי משרד הפנים להציל את העירייה מהמפולת הכספית שהורישו לה. לא ייתכן כי רק מגזר משק המקורבים לאוצר יזכו בסיוע כזה.

על כן, הכנסת נדרשת לתת את דעתה על כך.

היו"ר ד' שילנסקי:  
תורה רבה.

חיים רמון (המערך):  
אדוני היושב-ראש, אני מבקש להוסיף הערה קצרה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם יש לך הערות, תעיר אותן, אבל בלי ביקורת, בלי צנזורה ובלי שום דבר. את הנוהג הזה אינני מקבל. גם בישיבה הקודמת לא אפשרתי את הדבר הזה. אם חבר הכנסת חיים רמון רוצה, יגיש מראש הצעה לסדר, והוא בוודאי לא יקופח. אבל, יעשה זאת לפי הנוהג.

חיים רמון (המערך):

— — חבר הכנסת מצא ישמין את שר האוצר.

יהושע מצא (הליכוד):

אבל הוא פורץ את המסגרת.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא, הוא לא פרץ. הוא רצה רק להשמיע את קולו. תודה רבה לכולם.

### ג. הצעה לסדר-היום ביטול תורים לניתוחי לב

אדוני שר הבריאות, אתה יודע שהבעיה איננה דווקא כספים נוספים. אתה יודע שפתרונות רבים ומגוונים יש לבעיה, אבל גם מכשולים עומדים בדרכם, בכלל זה מעצורים אידאולוגיים.

רבותי, ברמה הערכית כולנו בעד רפואה שוויונית לעני ולעשיר, למך ולזקן. אבל אני שואל אותך ואני שואל את עצמנו: האם בשיטה הנוכחית הרפואה היא באמת שוויונית? הרי סוד גלוי הוא כי לעשירים פתרונות והם אינם מחכים שנתיים לניתוח לב פתוח. הם עושים זאת בחוץ-לארץ, או במקומות פרטיים בארץ; וכנראה לא אגלה לך סוד אם אומר שהם גם מצליחים לעשות זאת בהקדם גם במסגרת הרפואה הציבורית. העשירים אינם ממתינים שישה-שבעה חודשים בתור לצנתור. הם מטופלים מיד, ורבותי, לא רק העשירים. גם כל אדם אשר חייו יקרם לו והוא מוכן להתרושש ולרושש את משפחתו ואת חבריו ולהיות נטל כלכלי על משפחתו ועל הציבור — הוא יכול למצוא פתרון מהיר לבעיה.

אבל כל שאר המאות הרכות של התמימים, הפשוטים והמאמינים, הללו ממתינים וממתינים וממתינים, ופעמים אינם מגיעים. ואנשים אלו עולים למערכת הרפואית הון עתק כאשפוזים חזורים, בטיפולים חזרניים כדי להתמנהג הממושכת. הם עולים כספים רבים למערכת הכלכלית בהיעדרות משולמת ממקומות העבודה ובאיכות חיים נמוכה בזמן ההמתנה. והנה, פרט לשאלת החיים, שאיננה ממדת בכספים, הרי גם מבחינה כלכלית, צאו וחשבו פעם אחת: האם אין שכר רחיק הניתוח יוצא בהפסד ההמתנה? הרי בסופו של דבר, המערכת תבצע את הניתוח כעבור שנתיים, וגם אז זה יעלה כסף.

רבותי, יש לנו רפואה מהטובות בעולם, רופאים נפלאים ומעולים, אחיות, כוח עזר, ציוד ומכשירים וחדרי ניתוח טובים. אבל כל זה שומם החל משעה 16:00. אין עוד מדינה בעולם המתנהגת כמו חלם של המזרח התיכון.

אמר לי אחד מגדולי מנתחיהלם בארצנו: אני דורש מהמערכת דבר אחד — רק תאשרו תקנים נוספים לאחיות. אני יודע שזו אינה אמירה של מהיכך. אנחנו יודעים איוה כדור שלג עשוי או עלול להתגלגל מעניין זה. אבל הרופא אומר: תנו לי תקנים לאחיות, ואני משלש את מספר הניתוחים במחלקתי.

כאשר קמה צעקה גדולה בקשר להקרנות, ידענו לפתור את הבעיה, ובאופן זמני התבשרנו באמצעותך, אדוני השר, שהבעיה במחלקה האונקולוגית בחיפה נפתרה.

אמר לי מנתח אחר: אין לי שום עניין לעשות חלטורות בבתי-חולים פרטיים. אפשרו לי לעבוד שעות נוספות אצלי במחלקה, ואשמח גם אם אשתכר הרכה פחות. ודאי שאנשים רוצים שכר בעד עמלם שמחוץ לשעות העבודה הרגילות.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עובדים לסעיף הבא בסדר-היום: ביטול תורים לניתוחי לב — ינמך חבר הכנסת אברהם רביץ, בבקשה. אני רוצה להפנות את תשומת-לב כל חברי הכנסת, ובכללם השרים, לכך שאף-על-פי שזוהי ישיבת פגרה אנחנו נקפיד, בהתאם לתקנות ולנוהג, על הזמנים.

אברהם רביץ (דגל התורה):

כמה זמן הוקצב בשביל ניתוח לב?

היו"ר ד' שילנסקי:

לנימוק עצמו, לצערי, הוקצבו רק עשר דקות. עם כל החשיבות של הנושא.

אברהם רביץ (דגל התורה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני שר הבריאות, תרשה לי להתחיל ב"גמר חתימה טובה".

רבותי חברי הכנסת, בכסה ועשור העלינו תפילתנו לפני יושב מרום בתפילת "יונתנה תוקף". אמרנו: "בראש השנה ייכתבו ויבוס צום כיפור ייחתמו". מי יחיה ומי ימות, מי בקצו, ומי לא בקצו. תפילה זו, רבותי, אנו רשאים להתפלל רק לפני הקדוש ברוך הוא, הנותן חיים לכל חי. "וזכרנו לחיים" אנו מבקשים רק מ"מלך חפץ בחיים", שיכתבנו בספר החיים. אין חיי הזולת מסורים לבני אדם, ואף חיינו שלנו אינם מסורים בידינו — "על כורחך אתה חי, ועל כורחך אתה מת, ועל כורחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון".

רבותי חברי הכנסת ואדוני שר הבריאות, אני רוצה לדבר על הדין-וחשבון. הצינוי האלוקי הוא: ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב, ואת המוות ואת הרע — — — ובחרת בחיים. אני רוצה לשאול את עצמנו: האם אנחנו מקיימים ציווי זה, האם אנחנו בוחרים בחיים?

חברי הכנסת, אוי לה לחברה אשר כלל זה אינו מושכל ראשון בחפיסתה החברתית. אבוי לה לחברה הדנה דיני נפשות בבחינת "מי בקצו ומי לא בקצו". רבותי, התחת אלוקים אנחנו? מי שמנו לפסוק מי יחיה ומי ימות? הכיצד העברנו גם את השאלה הזאת להתחשבות של סדרי עדיפויות בתקציב הלאומי, וניתן לחיים ולמוות להיכנס לסעיף שיצטרך להתחרות בסעיפים אחרים?

אדוני שר הבריאות, מדי יום מיתוספים בני אדם לתור הארון של המצפים לישועה, לניתוחי לב או לצנתורים, תור המונה כיום כ-1,500 איש, אשה וילד. והמה עוברים כבני מרון לפני הפקידים הרפואיים כבקרת רועי העדרים הסופרים ומונים ופוקדים נפש כל חי וחוחכים קצבה של מאות המחכים ומצפים למזור ולרפואה. והם יודעים כי לא כולם מגיעים עדי תקווה, ורבים מהם חללים נופלים משום שחברתנו לא השכיחה להקציב בזמן הנכון את הכספים הנדרשים להצלת הנפשות.

בנושא מחלות הלב לא צריך לדבר רק על הטיפול הרפואי. העובדה, שכרוב מדינות העולם ירדה התמותה בשנים האחרונות ב-25%, איננה קשורה רק בתחום הרפואה אלא בראש ובראשונה באורח חיים. ובתחום זה אנחנו נגועים: אכילה לא נכונה, עישון, חוסר תנועה מספקת. דווקא נושאים האלה, שאינם יקרים מבחינה כספית אלא קשורים באורח חיים נכון, הם אולי התחום שבו ההשקעה השולית נותנת את התפוקה הגדולה ביותר.

התחום השני הוא פיתוח של אמצעי התראה. ביכולת להגיע אל החולה שמצבו קריטי בשנייה שהוא זקוק לכך — למשל בשירותי נט"ן, ידירות טיפול נמרץ — יש בארץ פיגור גדול. זה לא דרמטי? ההבדל בין חיים למוות קשור ביכולת להגיע בחמש הדקות הראשונות של התקף הלב.

אין ספק שגם בישראל כל התחומים האלה מתפתחים וחלה ירידה בתמותה ממחלות הלב. הדיון הזה נערך בקשר לניתוחי לב, ואם נדייק יותר — בקשר לניתוחי מעקף. ובכן, על-פי המדדים האירופיים, אנחנו זקוקים בשנים הקרובות ליכולת לקיים 2,500 ניתוחי לב בשנה. על-פי המדד האמריקני, שם — בין השאר, בגלל מבנה הרפואה הפרטית — מספר הניתוחים גדול הרבה יותר מאשר באירופה ובישראל, אנחנו נהיה זקוקים ל-3,500 ניתוחים. אבל אם ניקח לעצמנו את המדד האירופי ונדבר על 2,500 ניתוחים, הרי שעלינו לדעת, שעד לפני חודשים הצלחנו להפיק בארץ כ-1,500 — 1,600 ניתוחים — תלוי בשנה — 1,250 — 1,300 במערכת הציבורית ועוד 200 — 300 בשני בתי-החולים הפרטיים המקיימים שירותים של ניתוחי לב.

ראשית, אל תשחקו כל כך הרבה ומהר בענייני אידיאולוגיה. בואו נלמד לבדוק את הנתונים. כל מי שרוצה ניתוח לב, ואחרי מה שפרסמת בעיתון בדקתי זאת אישית עם שני המנהלים של בתי-החולים, כל מי שרוצה יכול מחר בבוקר לעבור ניתוח לב במערכת הפרטית. אין במערכת הפרטית שאלה של זמינות השירות. אז תפסיקו לנפנף בגורביזם ובסטלין — —

אברהם רביץ (דגל התורה):

אבל למה שלא תהיה התחברות ביניהם?

שר הבריאות י' צור:

רגע, אל תארגן לי את המדינה.

אברהם רביץ (דגל התורה):

תארגן אתה.

שר הבריאות י' צור:

שמעתי אותך, גם את הלהט שלך. תקשיב לנתונים. אין מצב שבו יגידו לאדם הרוצה מחר בבוקר לעבור ניתוח, שאין מקום. המגבלה היא המחיר. במערכת הפרטית ניתוח לב פתוח עולה בין 15,000 דולר ל-20,000 דולר. אז תפסיקו לנפנף באידיאולוגיה ובואו נדבר על העניין עצמו. הבעיה היא, שאנשים אינם מסוגלים לעמוד במחירים הנדרשים מהם במערכת הפרטית.

מוכרחים להתמקד בפיתוח השירות של המערכת הציבורית, וזה גם מה שיוריד את המחיר במערכת הפרטית. עד היום לא פנה אלי אף לא בית-חולים פרטי אחד בבקשה לבצע ניתוחי לב. הוא מבצע, לכן, ראשית כול, בואו נדבר עניינית, ותפסיקו עם האטיקטות. אני אומר מה הם הדברים שאני מאמין בהם בתחום הרפואה, אבל מותר גם לבדוק את הנתונים. לפני שבועיים שלחה לי אם מכתב, וסיפרה שלקחו ממנה לניתוח לב בבית-חולים פרטי 30,000 דולר. זוהי שערורייה.

אני שואל אותך, אדוני שר הבריאות, במצב זה, שבו אין יכול להזיז דבר במערכת הציבורית, כיצד אתה מוצא כוח נפשי שלא לאפשר לכל המעוניין ומסוגל מבחינה רפואית לפתח רפואה פרטית, כמובן בפיקוח מקצועי של משרדך? ואני מסכים אתך כי לא זה הפתרון לקיצור התורים; אבל, האם אנחנו רשאים למנוע במצב הנוכחי את פיתוחם של הכוחות הפרטיים במערכת הזאת?

אדוני שר הבריאות, אני יודע שאתה נאבק עם משרד האוצר על תוספת תקציב, אבל אני שואל אותך: אם אין מצליח במאבקך, האם אין זה נכון למצוא דרכים אלטרנטיביות, כמו התרת שר"פ — שירות רפואי פרטי — בכל בתי-החולים, או השכרת חדרי הניתוח בבתי-החולים הציבוריים? איזו פרה קדושה צריכים לשחוט כאן כדי שיהיה אפשר להשכיר את חדרי הניתוח בבתי-החולים הפרטיים לגופים חיצוניים שיתפעלו אותם במשמרת שנייה ושלישית. לגופים שאינם חייבים לפעול לפי הכללים הנוקשים של מערכת השכר?

אדוני שר האוצר, האם לא הגיע הזמן לעשות משהו? הרי אנו עוסקים בשאלת חיים. מה עלי לענות לאשה צעירה, אם לילדים, שפנתה אלי בעקבות הפרסום בעיתונות על הדיון שיתקיים כאן בנושא הזה? היא פתחה אלי לפני ימים מספר, לאחר שאמרו לה שעליה להמתין שנה וחצי לניתוח, והיא לא שתוכה שתוכה לראות את ילדיה. מה אישכ לאשה הזאת? מה אתה תאמר לה, אדוני שר הבריאות, האם תאמר לה שאתה עדיין לא מסתדר עם שר האוצר?

האם לא חשבת, אדוני, שזה מצב חמור דיו, המחייב לפחות איום בהתפטרות, המחייב אותך לומר: אני אינני יכול לשאת באחריות הנוראה הזאת? או שתבוא אלינו עם כשורה, אבל לא כשורה של 200 נוספים.

את החרפה הזאת אנחנו חייבים להסיר מעלינו. אנחנו חיים בחברה כל כך מפותחת, כל כך מודרנית, כל כך מצליחנית, ואנחנו לא פותרים את הבעיה היסודית הקיומית. האם אין לזה השלכות חינוכיות על מערכות שונות? האם איננו חושבים בצורות מסוימות בעניינים המדיניים החינוכיים והפוליטיים החשובים שלנו בגלל ההסתכלות שלנו על חיי אדם?

לכן, אדוני שר הבריאות, אני קורא לך, תעלה ותכוא ותאמר אחת מן השתיים: או שתאמר למערכת: אינני אחראי עוד — ואז תסיק את המסקנה ותנועע את המערכת — או שתבשר לנו, שהחרפה הזאת תוסר מעל כולנו.

והרשו לי לסיים בכרכת חג שמח לכל בית-ישראל ורפואה שלמה לכל החולים.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. בבקשה, אדוני השר.

שר הבריאות י' צור:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, נכון הוא שבישראל מחלות הלב הן הגורם העיקרי לתמותה. מדי שנה נפטרים בישראל כ-10,000 איש ממחלות לב וכלי דם. תחום מחלות הלב הוא התמודדות גדולה, ולא רפואית בלבד. גם אם נעסוק בעיקרו של הדיון בנושא אחד, ואני אוסיף את הנושא השני, את הריפוי בדרגות הקריטיות ביותר, אסור שנעלם מן התמונה כולה. אין ספק שהמספר של 10,000 איש הנפטרים מדי שנה ממחלות לב וכלי דם במדינת ישראל הוא מספר שנותן לנו קנה מידה אחר לכל השאלה הזאת.

"בילינסון" — כבר ביצעו יותר מ-200 ניתוחים בשנה זו, ובחמשת החודשים שייותרו מהחודש הבא עד סיום שנת התקציב יבוצעו עוד 200 ניתוחים, ובבתי-החולים הממשלתיים ובבתי-החולים "הדסה" יבוצעו עוד ניתוחים במספר הזה.

החישוב שלנו הוא, שאם נצליח בחמשת החודשים הקרובים לבצע עוד 400 ניתוחי לב, הרי נגיע לכ-800 — 1,000 ניתוחי לב נוספים בשנה, וכך אנחנו מתקרבים לפתרון. אני רואה חשיבות גדולה בכך שאני יכול לבשר פה ולומר: יש לנו המימון המתאים, יש הנכונות בבתי-החולים. אנחנו מדברים על שישה בתי-חולים. קופת-חולים כבר מפעילה זאת במסגרת תקציבה. לגבי בתי-החולים הממשלתיים — בשבוע זה ממש אנחנו עובדים על כך שבתחילת החודש נגיע לתוספת של 200 ניתוחים, ויש לנו מימון להיקף זה. אני חושב שזו חובת המערכת הציבורית, על כל מה שהושקע בה, למצות את הפוטנציאל הקיים.

בד בבד, אנחנו נערכים בוועדה להגשת מסקנות בקרוב. אנו בודקים את האפשרות להקים מחלקות לניתוחי לב עוד בשני בתי-חולים; אנחנו במשא-ומתן מתקדם עם בתי-החולים "רמת-מרפא" של קופת-החולים "מכבי" על פתיחת מערכת לביצוע ניתוחי לב שהיא לא לגמרי פרטית, אבל ייעשו בה גם ניתוחים פרטיים, בפיקוח ובליווי של "תל-השומר". בעקבות הודעה לכנסת, אני מקווה שנוכל לראות בתוך שנה תורים קצרים יותר, ואני מקווה שבעקבות זאת גם ירד מחיר הניתוחים בבתי-החולים הפרטיים.

נושא שני בעל חשיבות עליונה — וכזה הייתי רוצה את עזרתך, חבר הכנסת הרב רביץ — הוא נושא השתלות הלב. בארץ יש כל שנה 40 — 50 מועמדים חדשים להשתלות לב. ביצוע השתלות הלב בחוץ-לארץ כרוך באובדן חיי אדם ובהוצאה של מאות אלפי דולרים. השתלות הלב מבוצעות בארץ בהצלחה מלאה. הגורם היחיד המונע אותנו מלבצע השתלות לב בארץ הוא המצא והנכונות לתרומת איברים. אתה כרב והציבור הדתי והחרדי צריכים וחייבים — אם כל מה שאמרת הוא נכון, ואני בטוח שאתה מאמין בזה — לפנות אל הציבור ולעודד אותו לתרומת איברים, גם אם הדבר נעשה ברגע טרגי ביותר. כאותו להט שבו אמרת את הדברים הראשונים, תאמר את הדברים האחרונים ותקרא לציבור לתרומת איברים, כי זו הצלת חיים. נכון, ברגע הטרגי ביותר.

יש בידינו היכולת, לא חסר התקציב; ובעניין זה יש — לא רק לגבי הציבור הדתי, אלא גם לגבי כלל הציבור בישראל — חשיבות עליונה לכן שתאמרו את דבריכם באופן ברור וחד, כפי שהתבטאת בעניין הראשון. אני מקווה לשמוע זאת בימים הקרובים מפיו ומפי אנשים נוספים, כי כאן מדובר באובדן חיי אדם, משום שהציבור הישראלי לא מספק את צרכיו — סליחה על הביטוי — בכל הקשור לתרומות איברים ונוקט לתרומות של עמים אחרים.

אני מציע להעביר את הנושא כולו לוועדת העבודה והרווחה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת רביץ, האם אתה מסכים להצעת

השר?

אברהם רביץ (דגל התורה):

אני יכול לגשת למיקרופון?

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, התשובה יכולה להיות: "מסכים", או "לא מסכים".

לכן, השאלה היא כמה מתמקדים ומהו העיקר. נכון, יש בבתי-החולים הציבוריים בארץ פוטנציאל להפקת כל ניתוחי הלב הדרושים. גם אז, מי שירצה יוכל ללכת לבתי-החולים הפרטיים. אני רוצה שאנשים יגיעו למערכת הפרטית לא משום שהמערכת הציבורית לא מסוגלת לטפל בהם, אלא משום שיש להם כסף והם בוחרים בשירות הזה. אני לא קובע להם באיזה שירות לבחור.

כידוע, אחד הנושאים העיקריים שהיה עלי לעסוק בהם בחודשים שבהם אני מכהן כשר הבריאות היה הבאת המערכת ליציבות. אני יכול לסכם ולומר, שבשעשרת החודשים האחרונים, שלא היו בהם שכיחות ועיצומים, צצו ועלו הבעיות האמיתיות של מערכת הבריאות. אחת מהן היא חוסר היכולת לתת במערכת הציבורית ניתוחי לב לכל מי שזקוק להם. המערכת הפרטית יכולה לעשות זאת. הקושי הזה של המערכת הציבורית מהווה אחת הסיבות היחידות לפטירת אנשים בארץ משום שהם אינם מקבלים את השירות שהם זכאים לו. אני יודע שזו אמירה נוראה. יש בידי שמות של אנשים שנפטרו בזמן ההמתנה לניתוח. אינני אומר, שכולם היו יכולים לעבור ניתוח לב בהצלחה, אבל אין לי ספק שחלק מהניתוחים יכול היה להצליח.

קיימנו שורה ארוכה מאוד של דיונים עם הצוותים הרפואיים, עם המנתחים בבתי-החולים הממשלתיים, וגם קופת-חולים קיימה דיונים במערכת שלה. צריך לדעת, שבארץ קיים מחסור בצוותים. לביצוע ניתוחי לב אין די ברופא בלבד. כדי למנוע מיתת אנשים בעת הניתוח — ובחלק גדול מבתי-החולים מגיעים לאחוז הצלחה גבוה מאוד בניתוחים אלה — יש צורך בצוות מימון מאוד, שבראשו עומד מנתח, או שניים, רופא מרדים, מומחים שונים, אחיות, אחיות טיפול נמרץ; צוות שלם של אנשים, העוסק בניתוח שאורך כמה שעות. אין בארץ, למשל, מספיק רופאים כדי לפתוח מחלקות חדשות של ניתוחי לב. אין. פשוט אין. אם אהיה מוכן מחר לפתוח מחלקות חדשות לניתוחי לב בשני בתי-חולים — ואנחנו הולכים בכיוון זה — אצטרך לצאת לחוץ-לארץ ולחפש מנתחים בין הישראלים השווים שם, כי בארץ חסרים מנתחים.

גדעון גדות (הליכוד):

— — —

שר הבריאות י' צור:

ייתכן. אני אומר — וגם זאת צריך לדעת — כי כסף הכול, גם בסקטור הפרטי וגם בסקטור הציבורי, פועלים אותם צוותים, אולם הם חסרים.

עלי-כן פנינו לבתי-החולים, גם הממשלתיים וגם של קופת-חולים, ואמרנו: מה שביצעתם בשנה האחרונה, בחודשים האחרונים, ייכלל בסידור הכללי. עם זאת, אנחנו שואלים כל בתי-חולים מה הוא הסכום שבו הוא יתגמל גם את הצוות וגם את ההוצאות השוטפות. יש לדעת שבכל ניתוח לב מתכלה ציוד בשיעור של כ-3,000 דולר. הגענו לסכום של כ-12,000 שקל, שבו מוכנים בבתי-החולים להפעיל משמרת שנייה עם הצוותים, זאת לאחר דיון עם.

קופת-חולים הפעילה משמרת שנייה בחודשים האחרונים. מערכת בתי-החולים הממשלתיים תתחיל בכך כתחילת החודש הבא, בעזרת תוספת ראוייה של משרד האוצר לצורך ביצוע ניתוחי לב, וחלק מהסכום הדרוש ייתן מתוך התקציב השוטף של משרד הבריאות. בבתי-החולים של קופת-חולים — בתי-החולים "כרמל" ובית-החולים

דן תיכון (הליכוד):

תסתפק בתשובת השר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רביץ, היתה הצעה להעביר את הצעת לסדר-היום לוועדה. השאלה היא אם אתה מסכים להעביר את הנושא לוועדה.

אברהם רביץ (דגל התורה):

האם יש אפשרות לעשות עסקה: אני אסכים בתנאי שתיתן לי לדבר?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רביץ, הייתי רוצה מאוד לאפשר לך לומר מלה נוספת. גם לא הקפדת כל כך על מסגרת הזמן עד עתה — וזה לא ישמש תקדים — אבל לא אתיר עכשיו יצירת תקדים של "אני אסכים בתנאי — — —". האפשרות היחידה היא שתשיב אם אתה מסכים או לא מסכים.

אברהם רביץ (דגל התורה):

אני מסכים.

ה צ ב ע

כעד ההצעה להעביר את הנושא

לוועדת העבודה והרווחה — 26

נגד — אין

נמנעים — אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת העבודה

והרווחה נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוחלט להעביר את ההצעה לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

## ד. הצעה לסדר-היום

הקפאת תקציב שאושר בוועדת הכספים לפיתוח ההתיישבות ביהודה, בשומרון ובעזה

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אנו עוברים להצעה הבאה לסדר-היום: הקפאת תקציב שאושר בוועדת הכספים לפיתוח ההתיישבות ביהודה, בשומרון ובעזה. ינמך חבר הכנסת חנן פורת. אני חוזר ואומר, שאני אקפיד עכשיו על מסגרת הזמן. בבקשה.

חנן פורת (המפלגה הדתית הלאומית):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הבית, שנה טובה, גמר טוב וברכת מועדים לשמחה. זה עתה הסתיימו הימים הנוראים, שבהם עמדנו בחפילה ואמרנו: "יובכן תן כבוד השם לעמך, תהילה ליריך, תקווה טובה לדורשיך ופתחון-פה למייחלים לך, שמחה לארצך וששון לעירך וצמיחת קרן לדוד עבדך וערכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו".

אברהם בורג (המערך):

שכחת פסוק אחד: "ותעביר ממשלת זדון מן הארץ".

חנן פורת (המפלגה הדתית הלאומית):

שעה שהתפללנו תפילה זו, שעה שעצמתי את עיני ואמרתי "יובכן תן כבוד השם לעמך", עלה לנגד עיני גם כסימפטום, כדוגמה הבאה ללמד דבר מה, אותו נער ערבי שבערך ראש השנה, בעוברי על פני דהיישה, יידה בי אבנים, שעצמתי את כלי הרכב ומשחאה ציפיתי שתבוא חמצרכת הצבאית הסמוכה למקום, עשה לעברי תנועה מגונה וקרא לי: "בוא הנה, יא מניאק" ואחריו עוד צוהלים וצוחקים. "תן כבוד השם לעמך", אמרנו.

ובכל זאת, בתוך שנתיים אלה של אי-כבוד היו נקודות אור של כבוד, ובכללן, אני רוצה לציין, ראשית, עמידת ההתיישבות היהודית ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה בכבוד במבחן הזה של האינתיפאדה. באותן שנתיים שבהן השתוללו סביבנו אבנים, בקבוקי תבערה, סכינים, יריקות, לעג וכו', ההתיישבות הזאת נתעצמה וגדלה, אלפי מתיישבים חדשים נוספו, ומי שהיה סבור שפלוגנו כאן אפיוזדה, או כדרך שאמר מאן-דהוא בטלוויזיה — משלטים לא מאוישים — יכול לבוא ולהיווכח.

כבוד לעמך. אילו לא באה האינתיפאדה אלא כדי להוכיח את השורשים העמוקים של ההתיישבות הזאת שבה, ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה, דינו.

אני רוצה גם לומר, שעם ישראל כולו, חרף הניסיונות להציג את הדברים בצורה מעוותת, אומר "כן" לארץ-ישראל. רק עכשיו, ב-10 באוקטובר, התפרסם בעיתון "חדשות" סקר, ולפיו השיעור של מי שאינם מוכנים לוותר על שליטה ישראלית ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה עלה מ-62% ל-66% כיום. אכן, נכון, עם פתרונות שונים, החל מצירוף יש"ע כולה, דרך צירוף התושבים ללא אזרחות, דרך צירוף עם אזרחות, דרך אפשרות של אוטונומיה, אבל בלא פשרה טריטוריאלית ובלא נסיגה — 66% שני-שלישים מכלל האוכלוסייה בארץ. זו תעודת כבוד לעם ישראל, המקיים בעצמו את הכתוב: כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוך.

שבח וייס (המערך):

66% מתנגדים לפשרה טריטוריאלית? איזו סטטיסטיקה.

חנן פורת (המפלגה הדתית הלאומית):

בשעה שהיו תקופות קשות לעם ישראל, ובשעה, מורי ורבותי, שעמדו חלקי ארץ-ישראל במבחן, אם במבחן מלחמה ואם במבחן מצוקה, נחלצה מדינת ישראל, וגם המדינה שבדרך, לסייע להתיישבות. מתועדות אצלנו עדויות על כך, שבעת ההחלטה על החלוקה בשנת 1947 נתקבלה החלטה, שהמניע והמביא אותה היה אברהם הרצפלד, וזיכרוננו לברכה — להכפיל את התקציב ואת ההתיישבות דווקא באותם חלקי ארץ שעמדו אז במבחן והיו מחוץ לגבולות החלוקה. בגליל, בנגב, ביהודה ובשומרון.

לעתים אני שואל את עצמי, ואני אומר את הדברים הללו גם לסגן שר האוצר, שעתידי להשיב לי ולאנשים האחרים כאן, מדוע, איזה ארס אוכל בנו, שדווקא בשעה הזאת, שבה עומדת התיישבות כזאת בכבוד, אבל במצוקה, לא ניתן לה כולנו כתף, לא נתייחס אליה כפרופורציה הנכונה, מתוך ראייה נכונה,

המופקדים על בחינת דבריו, באינטרפרטציה השנייה, לא רק הקמת יישובים חדשים, גם מניעת האפשרות להיספוט, לעיבוי, לחיזוק, לבניית בית נוסף, לנטיעת עץ נוסף, להקמת רחוב נוסף בהתיישבות הקיימת. ומעבר לחילוקי הדעות, האם זה רצוננו? להביא לקיפאון? להביא לסטגנציה של ההתיישבות הזאת? דווקא על רקע דבריו אלה של מובארק? תשובה לא צריכה להינתן בדיוכורים. במעשים היא צריכה להינתן. המעשים מחייבים את הפרשת התקציב להתיישבות.

אני בא לנקודה הרביעית, ובה אני מבקש לחתום את דברי: יושר ואמינות. בעת הדיון על התקציב אמר שר האוצר את הדברים הבאים דווקא בתשובה לחבר הכנסת צירלי ביטון: "אין התנחלויות, יש רק על הנייר. בתקציב אין. ניירות אלה יכול לקחת מאיפה שאתה רוצה. ניירות, כמו קריאות ביניים, תוחלת החיים שלהם קטנה מאוד". וכך גם בהמשך. בינתיים היתה החלטת. היה הסכם קואליציוני. היה אישור בוועדת הכספים, בפועל, להוציא הפרשה כלשהי של התקציב ליישובים שעלו על הקרקע, צורף וטלמון — ועכשיו, בעזרת השם, עומדת לעלות על הקרקע ההתיישבות בכפר-דרום. מלבד יישובים אלה, יש קיפאון. אותם תקציבים שהופנו לדברים האלמנטריים ביותר, לתוספת קווי מים וחשמל ליישובים, לעיבוי של כיתות לימוד, לכבישים כגון עוקף טול-כרם, כביש ידר, עוקף שסם-מערב, עוקף ראס-כרכר, כביש ירושלים-גוש-עציון — אני עד להפסקתם באמצע המלאכה בשל הקפאת התקציב. הדבר הזה הוא בלתי-נסבל.

אני מבקש, ואולי, אם יבוא סגן שר האוצר, שאני מבין שהוא אמור להשיב, יעמוד כאן על הבמה ויאמר: רבותי, על-פי ההחלטה אנחנו פועלים, יש אישור תקציבי, משרד השיכון יכול להתקשר עם הקבלנים הנדרשים לגבי הכבישים, לגבי העיבוי, העניין הזה הופשר — אולי אסתפק בכך. זו תהיה בשורה, שכפי שאמרתי, תהיה בה שמחה לארצך וששון לעירך.

הרשה לי, אדוני היושב-ראש, לסיים במשפט נוסף אחד. אנחנו נתחננו על ברכי מורשת גוש-עציון. אחד מן הדברים שנחרטו היטב בלבי הוא, שעמד בערב ראש השנה בתקופת המצור חבר כפר-עציון, שנפל אחר-כך במלחמה, הי"ד, יהושע בלניוביץ, ואמר: כשאני יוצא מבית-הכנסת שלנו ואני רואה את ההרים מסביב יורקים ארס והרס, הייתי רוצה שתופיע על ההרים דמותו הפלאית של ר' לוי יצחק מברדיצ'ב לומר, לו, לריבון העולמים, מי עומד מול מי פה במערכה.

חבר הכנסת עמיר פרץ, מי עומד מול מי פה במערכה? ההתיישבות ביהודה ובשומרון מול ההתיישבות בערי הפיתוח? המערך מול הליכוד? "שלוש עכשיו" מול "גוש אמונים"? אלה עומדים במערכה? אנחנו עומדים במערכה מול אלה הקמים עלינו, מבקשים לכלותנו, יורקים עלינו ומבקשים לגרש אותנו מכאן. הבה נעמוד כתף אל כתף ונתברך ב"שמחה לארצך וששון לעירך". תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:  
תודה רבה.

## ה. הצעה לסדרהיום

### הזרמת כספים מסיבית להתנחלויות

דן תיכון (הליכוד):  
כל ההצעות ביחד?

נושט לה את העזרה הראויה? לעתים אני תוהה ושואל את עצמי, מה זה היה לנו שגם את המבחן ואת הניסיון הזה, את הייסורים האלה הצבקניית של ארץ-ישראל, אנחנו צריכים לעבור?

עכשיו, מתוך הדברים הללו אני רוצה לומר: היום יום שידורי ישראל לעזרת הגנב, ואכן, הגנב זקוק לסיוע, זקוק לעזרה. בימים אלה הייתי במצפה-ירמון, בדימונה, בירוחם, ניסיתי לסייע כמידת יכולתי בכמה פרקים ובכמה עניינים. חס ושלום, ההעמדה הזאת של ההתיישבות היהודית כנגב ובגליל מול ההתיישבות ביש"ע — אין מעוותת ממנה. ההעמדה האמיתית והנכונה היא בין האוכלוסייה שלנו, המרוכזת כיום, להוותנו, לצערנו, למעלה משני-שלישים שלה, בין גדרה לחדרה, לבין פריסת האוכלוסייה בכל רחבי הארץ. כשם שלא יעלה על הדעת להעמיד את ההתיישבות בגליל מול ההתיישבות כנגב או להעמיד את שתי אלה מול הבריאות, כך גם אינני מבין, מדוע צריך שר האוצר — ואינני רוצה היום לומר דברים כגונותי — מדוע צריך הוא כל פעם, בלי יכולת לשלוט, לומר תמיד: מכאן ומכאן ומכאן על חשבון יהודה ושומרון.

אלי דיין (המערך):  
צריך לקבוע סדר-עדיפויות. אין מה לעשות.

חנן פורת (המפלגה הדתית הלאומית):  
אני רוצה לומר, אל נא נעמיד את הדברים בצורות המעוותות. ההתיישבות היהודית בכל אזורי הפיתוח — כנגב ובגליל, ביהודה ובשומרון — כתף אל כתף צריכה לעמוד בחביעה לפריסת האוכלוסייה. זה הקו הנכון, זו הדרך הישרה והראויה, וכך, חבר הכנסת עמיר פרץ, עלינו להתייחס זה לזה. באותה ראייה. באותה רוח טובה, מתוך רצון להביא לידי פיוור האוכלוסייה ממרכז הארץ ומלכה אל כל מרחביה של ארץ-ישראל.

אינני מקבל גם את הניסוח ששמעתי הבוקר מפי השר שמעון פרס: "הבה נילחם בשממה ולא באוכלוסייה עוינת". אילולא נאמרו הדברים בקונטקסט של יהודה ושומרון הייתי יכול לומר, שהדבר הזה נאמר לגבי ההתיישבות כנגב לעומת ההתיישבות בגליל, כי גם שם יש לנו אוכלוסייה עוינת, וגם שם יש לנו מקומות שבהם יש רוב ערבי. האם כך נעמיד את הדברים?

עלי מקובלים דברי הרמב"ם, אביהם של ישראל, שאמר: "ולא נעזבה ביד זולתי מן האומות — אחד, או לשממה — שניים", שני המרכיבים גם יחד.

אני רוצה, מורי ורבותי, להעלות נקודה שלישית. אכן, מעבר לפריסת האוכלוסייה, ללא ספק עומדת לפנינו כאן שאלה מדינית. מורי ורבותי, הנקודה העשירית בין עשר הנקודות של מובארק, שמתפרקים עליהן כל כך, קובעת ואומרת: הקפאה מוחלטת של ההתיישבות ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה. וכפי שהיטיבו לדקדק ולבאר בזה האנשים

היו"ר ד' שילנסקי:

הנושא הבא: הזרמת כספים מסיבית להתנחלויות. יביא את ההצעה חבר הכנסת עמיר פרץ.

היו"ר ד' שילנסקי:

ישיב על ההצעות במשולב סגן שר האוצר.

דן תיכון (הליכוד):

מדוע סגן השר לא יכול להתייחס לכל נושא בנפרד?

היו"ר ד' שילנסקי:

זו אותה מאטריה. זה אותו נושא. כשהנושאים הם דומים וכמעט זהים נהוג שעונים במשולב.

דן תיכון (הליכוד):

מדוע ענה שר הבריאות על ההצעה לסדר-היום של חבר הכנסת רביץ?

היו"ר ד' שילנסקי:

אפשר לשאול שאלות בלי סוף.

אלי דיין (המערך):

זאת אותה מאטריה והתשובה היא של אותו סגן שר.

עמיר פרץ (המערך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מועדים לשמחה ושנה טובה.

היום, כשאני צריך לעמוד מול חבר הכנסת חנן פורת, אני רוצה לומר, שבמידה מסוימת חבר הכנסת פורת יכול היה לטעון טענותיו כפי שטען היום, אבל יש כללים מסוימים שאתה היית ראשון המפירים שלהם. אני עומד לזה בהמשך.

היום אנחנו עומדים בתחילתה של שנה שכולנו מקווים שלא תהיה שנה של חישוקים בלבד. הערב מתכנסים שרי החישוקים יחד עם חברי מרכז ומנסים לכוון עוד יותר את הסיכוי לתנופה מחודשת של יוזמת השלום הישראלית. אתמול התכנסו חברי כנסת המכנים את עצמם "חזית ארץ-ישראל". זאת אינה חזית ארץ-ישראל, זוהי חזית הסירוב לשלום.

שרה דורון (הליכוד):

ומה עם קבוצת ה-17? כוח-17...

עמיר פרץ (המערך):

מעלים טענות של קיפוח והתנכלות לאותן התנהלויות, מציגים אותן כמבטיחות את ביטחוננו ואת עתידו של העם: כולנו יודעים שהולכים וקורבים הימים שבהם כולנו נחזה איך השקעה אדירה של מיליארדים בהתנהלויות תהפוך אבן-נגף בדרך להסדר השלום באזורנו. בימים שבהם הנגב והגליל שרויים במצוקה אני מסכים דווקא עם שר האוצר, שאמר הבוקר, בצדק, שעדיף להשקיע במדבר ריק מאנשים מלהשקיע בפיתוח ערבות של אוכלוסייה.

אבל, הפעם העניין קצת שונה, חבר הכנסת פורת. פעם הייתם מגיעים, אתה ונציגי ההתיישבות, נציגי ההתנהלויות, למשכן, לממשלה, ונאבקים מאבק אידיאולוגי לגיטימי. גם אם לא הסכמתי אתך, המאבק שלך היה מאבק לגיטימי. אבל הפעם החלטתם להעביר את המאבק לפסים חדשים, נעדרים גבולות, של שימוש בכל האמצעים. חבר הכנסת פורת, אתה ניסית להגיע להסכם עם יושב-ראש סיעת המערך, כשדנו בוועדה שאלה צריך להעביר את חוק מאה הפרויקטים, ואתה יצרת את האפשרות שחבר הכנסת מצא יקבל את הכוח לידיו ויטרף את הסיכוי לאותו חוק. שנתן תקווה שאכן יהיה מאבק באבטלה. אתה בא היום וטוען במין תמימות כזאת: איך? איך אתה העזת לבוא ולהעמיד אותנו במצב כזה, שיום יום ושעה שעה נעמוד מולך, בכל הזדמנויות — — —

יגאל הורביץ (הליכוד):

על איזה פרויקטים אתה מדבר?

עמיר פרץ (המערך):

כל עוד לא נתתם הזדמנות לשר האוצר להוכיח, שהחוק הזה מסוגל להקים פרויקטים, מסוגל ליצור מקורות תעסוקה, אין לכם שום זכות לבוא ולתאר אותו כחוק של בלופים, או לתת לו כל מיני כינויים כאלה.

יגאל הורביץ (הליכוד):

כל עוד נוסעים באוטובוס בלי לבקש תקציב, זה קשקוש.

עמיר פרץ (המערך):

חבר הכנסת פורת לא מצא הזדמנות אחרת — אלא בימים שבהם ערי הפיתוח במצוקת אבטלה, כשאנחנו מחכים בכיליון עיניים לראות אם החוק הזה מסוגל ליצור תהליך חדש. אני מבין שאתה לא יושב בלילה בגלל אותם 30 מיליון שקלים. אבל אני רוצה שתאמר לי אם אתה לא יושב בלילה גם מפני שאתה במו ידיך אפשרת לטרפר אותו חוק שכולנו קיוונו וייחלנו שאכן יתקבל.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אנשי המערך בוועדה פגעו בחוק.

אליהו בן-מנחם (המערך):

לא נכון. חשאל את יושב-ראש הוועדה.

עמיר פרץ (המערך):

כדאי שכולנו נדע, כל עם ישראל צריך לדעת, מרוב דיבורים על 30 מיליון שקל שכל פעם מדברים עליהם, שוב ושוב מדברים על אותם 30 מיליון עד שהעומד מן הצד יכול לחשוב שההתיישבות מתקיימת רק מאותם 30 מיליון. כאילו בלי אותם 30 מיליון לא זורמים כספים. כספים זורמים על-פי אותם קריטריונים שלפיהם הם זורמים לכל עיר פיתוח. אתם קיבלתם העדפה, זו ההתיישבות היחידה ש-30 מיליון שקל נכנסו לתוך מסגרת של תקצוב ייחודי, וזה לא התקציב שעליו צריכים להתקיים.

כדאי שנדע, כולנו, שבתקציב המדינה, כפי שהוא, יש 200 מיליון שקל מאושרים, מתוקצבים ומופעלים לטובת ההתיישבות ביישוב, מלבד התקציב הידוע. למדנו את השיטות שבהן פועלים שרי הליכוד והמשרדים שבראשם עומדים שרי הליכוד. משרד השיכון מסבסד חברות בנייה שעובדות ביישוב. רק בשבוע שעבר הופסק מבצע אכלוס בהוראת אגף התקציבים, מבצע שבו הועדפו יישובים כמו אריאל ואלפי-מנשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא הופסק. אתמול נרשמו 35 משפחות חדשות. לא יעזור לכם. על אפכם ועל חמתכם.

עמיר פרץ (המערך):

אני שמח לשמוע אותך ואני רוצה שכל עם ישראל ידע, שאצלך זוג צעיר מקבל 94,000 שקל. אני לא יודע מאיזה תקציב זה מגיע, אם לא מתקציב המדינה.

מיכאל איתן (הליכוד):

כמו אצלך.

עמיר פרץ (המערך):

בשום פנים ואופן לא. אצלנו זוג צעיר מקבל 40,000 שקל.

מיכאל איתן (הליכוד):

כל זוג צעיר יכול לבוא אלינו, לא כמו בקיבוצים.

עמיר פרץ (המערך):

אל תתחיל עם הקיבוצים. כל פעם שאין לכם תשובה אתם

חוברת ל"ז, ישיבה ק'  
— הצעות לסדר-היום —

מראשון-לציון, מבתיים. אפשר לחשוב שאי-אפשר לבנות מערכת קורסים בתוך הערים הגדולות. הקרן למניעת אבטלה

מיכאל איתן (הליכוד):  
צריך להסיע אותם לבית-כרל?

עמיר פרץ (המערך):  
— — — התחילה לבנות מערכת היסעים מיוחדת, כי את הבשורה של ההשתלמויות אפשר לתת רק באריאל.

מיכאל איתן (הליכוד):  
כמה מסייעים לבית-כרל?

עמיר פרץ (המערך):  
השיטות ידועות והמאבק על אותם 30 מיליון מהתקציב הייחודי הוא מאבק על הקצפת. חבר הכנסת פורת, בלהט שאתה מדבר, אל תמתין לימים שבהם דנים בחוקי אבטלה, אל תמתין לימים שבהם דנים בתקציבים לערי פיתוח. אם זה באמת רציני, אתה חבר בממשלה — עשה על זה משבר ממשלתי. אתה חבר בקואליציה, תנו אולטימטום.

יצחק לוי (המפלגה הדתית הלאומית):  
גם אתה חבר.

עמיר פרץ (המערך):  
אני דווקא מרוצה שלא עושים את זה. אתה חבר בקואליציה, תעשה בגלל זה משבר קואליציוני. אם הממשלה אינה עומדת בהתחייבותיה, חבר הכנסת פורת, תן אולטימטום של זמן, אמור מתי אתם עוזבים את הממשלה שאינה משרתת את המטרה החשובה ביותר שלכם. אם זה יהיה כך, נאמין שאתם אכן נאבקים ברצינות ובאמת כל רצונכם להעמיד סדר-עדיפויות, כדי שנהיה כתף אל כתף. שנה טובה.

הי"ר ד' שילנסקי:  
תודה רבה.

## 1. הצעה לסדר-היום

הזרמת כספים למשק ללא אמות-מידה ממלכתיות

הי"ר ד' שילנסקי:  
לא אנוכי קובע מי ישיב בשם הממשלה.

דן תיכון (הליכוד):  
אבל למה במקובץ?

הי"ר ד' שילנסקי:  
על כך אני מקבל החלטה מטעם מזכירות משרד ראש הממשלה. הממשלה קבעה שסגן שר האוצר ישיב. אשר לשאלה למה במקובץ — משום שזו שרשרת אחת, ובעיקר לפי הנימוקים והפירוט.

שרה דורון (הליכוד):  
האם חבר הכנסת תיכון מדבר על ההתנחלויות?

הי"ר ד' שילנסקי:  
סיימנו את הוויכוח בנושא זה. אודה לכם אם תאפשרו לחבר הכנסת דן תיכון להתחיל בדבריו.

דן תיכון (הליכוד):  
ארוני היישוב-ראש, כנסת נכבדה, חג שמח, מועדים

מעלים את עניין הקיבוצים. יש לכם תשובה נוחה על כל שאלה ולכל ויכוח.

מיכאל איתן (הליכוד):  
כשנתנו 3 מיליארדים לקיבוצים, איפה היתה אז הדאגה לערי הפיתוח? אתה צבוע.

עמיר פרץ (המערך):  
חבר הכנסת איתן, אמרתי לך פעם ואגיד לך עוד פעם, שביום שבו אני אצטרך לגייס מדינה פוליטית ממך, לא יהיה לי מה לחפש פה. לא ביקשתי ממך ולא אבקש. אקבל ממי שאני חושב שאני צריך לקבל.

הי"ר ד' שילנסקי:  
חבר הכנסת איתן, אני מציע לך לחזור כך מביטוי לא סימפתי שהשתמשת בו בקריאת ביניים. אתה מסכים?

מיכאל איתן (הליכוד):  
כן.

הי"ר ד' שילנסקי:  
תודה רבה על הסכמתך שהביטוי יימחק מהפרוטוקול.

עמיר פרץ (המערך):  
משרד התעשייה והמסחר, בשיטותיו הידועות, ממשיך לבנות מבני תעשייה, ממשיך לרמוז לזימים, שרצוי מאוד שיחליטו על הקמת תעשייה ביישובים ביהודה ובשומרון. ולאחרונה, חברי הכנסת, גילינו "צימוק" מעניין. אין מדובר בסעיף תקציבי גדול, אבל כדאי שחברי הכנסת ידעו עליו. משרד העבודה והרווחה מפנה, דרך הקרן לאבטלה, מובטלים לקורסים ולהשתלמויות ומבצע את ההשתלמות במכללה באריאל. מאין הם מגיעים?

יגאל הורביץ (הליכוד):  
מה אתה אומר?

עמיר פרץ (המערך):  
ומאין הם מגיעים? הם מגיעים מפתח-תקווה, מרחובות.

הי"ר ד' שילנסקי:  
הסעיף הבא — הזרמת כספים למשק ללא אמות-מידה ממלכתיות. ינמך חבר הכנסת דן תיכון.

יוסי שירד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):  
עשו הסכם שהם יפרשו כאשר הם יפרשו.

שרה דורון (הליכוד):  
— — —

הי"ר ד' שילנסקי:  
לפי הכותרת נראה כאילו זה מיוחד. לפי הנוסח זה אותו נושא.

שרה דורון (הליכוד):  
— — —

עוזי לנדאו (הליכוד):  
כבוד סגן שר האוצר ישיב על כל אחד תשובה אחרת. אלה נושאים אחרים לגמרי.

דן תיכון (הליכוד):  
תירגע.

שמעון שטרית (המערך):  
אני מצפה ממך לדיוק.

דן תיכון (הליכוד):  
חבר הכנסת שטרית, הרי אתה עוסק במניות הבנקאיות

שמעון שטרית (המערך):  
גם.

דן תיכון (הליכוד):  
הכסף של המניות הבנקאיות הלך להצלת "סולל-בונה". ואינני רוצה לדבר על הסיוע לקיבוצים; ויכוח לכאן סגן שר האוצר יוגיד: עדיין לא נתנו פרוטה שחוקה לקיבוצים. זה פשוט לא נכון. די בכך שאתה לא גובה מס הכנסה בשל הפסדי הבנקים, בשל הקפאת תשלומים של הקיבוצים — הרי זה כאילו סיעתנו לקיבוצים בהיקף של מיליארדים.

ואינני רוצה לדבר על ארגוני הקניות, ואינני רוצה לדבר על המפעלים האזוריים, ואינני רוצה לדבר על חברת "הסנה", ולא על קרנות הפנסיה, שלא נתנו ולא כלום, למעט איגרות חוב בתשואה של 6.3% במקום 4%, ואתה יודע מה משמעות הדבר.

שמעון שטרית (המערך):  
6.2%.

דן תיכון (הליכוד):  
רבותי, אינני רוצה לדבר על "כור", שאינני יודע איך ניתן להציל אותה, ובכל זאת מעבירים אליה 50 מיליון דולר, במקום לפדות את איגרות החוב בארצות-הברית; ואינני רוצה לדבר על ההפסדים של "תדיראן", וכנראה ניחלץ לסייע ל"תדיראן"; ואינני רוצה לדבר על "תנובה-אקספורט", חבר הכנסת גל, שגם אותה נחלץ, וברצון.

עמנואל זיסמן (המערך):  
ו"כל-בו שלום".

דן תיכון (הליכוד):  
אתה יכול להזכיר גם את "כל-בו שלום".

רבותי, אני בא ואומר: יש לעזור לכל גוף אך ורק על-פי תוכנית שיקום רצינית. אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת זיסמן, שלחלק גדול מן המוסדות שציינת, שזוכים לסיוע, אין תוכנית שיקום, אין להם תוכנית הבראה. יום 13 בנובמבר יחלוף, ואנחנו נישאר עם הבעיות של משק העובדים, הן לא תחלופנה.

עמנואל זיסמן (המערך):  
קרא את המאמר שהתפרסם בשבוע שעבר בעיתון "הארץ", חברת "הסנה" מבריא. אברהם שפירא לא מבריא אבל חברת "הסנה" מבריא.

דן תיכון (הליכוד):  
אני יודע שאתה מומחה לענייני "הסנה".

עמנואל זיסמן (המערך):  
אתה אמרת ש"הסנה" לא מבריא.

דן תיכון (הליכוד):  
זאת נראה.

רבותי, אני חוזר ואומר: אנחנו בעד מתן סיוע למי שיש לו סיכוי להבריא, אבל על בסיס של שוויוניות, על-פי אמות מידה שוות. זה חשוב לנו, ואנחנו, חברי ועדת הכספים, איננו

לשמחה. ימי סוף השנה חלפו, אנו בתחילת שנה חדשה, ואנחנו אמורים לסכם את השנה הכלכלית 1988. אני לא אוהב את הנאום שלי, ואני לא אוהב להתווכח על אותם נושאים שהעלו קודמי, חברי הכנסת, אבל משהם הועלו, מצאתי לנכון גם אני לדבר בהם.

כשאני מסכם את שנת 1988, חבר הכנסת אלי דיין, בוא נאמר לעצמנו: המשק שקוע במיתון, שיעור האינפלציה יעבור כנראה את ה-20%, האבטלה תרקיע כנראה אל מעבר ל-10%, ופירוש הדבר, יותר מ-150,000 מובטלים. נראה שההשקעות עדיין נמצאות בירידה, ואולי הגרוע מכול — היקף הגירעון בתקציב המדינה הוא של 6 מיליארדי שקלים, כ-11% מן התל"ג. זאת אומרת, שלפחות במספר שהצגתי יש משום אור אדום, ואולי יותר מאור אדום, ועל כך אדבר בהמשך.

1988 לא היתה השנה של הליברליזם הכלכלי במדינת ישראל; בעולם כן, בישראל לא. כשאני מדבר על משטר כלכלי של ריכוזיות, אינני רוצה שהאח הגדול באוצר יאמר לי מה טוב למשק ומה רע למשק. אני חושב שאנחנו נמצאים — — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):  
אתה מדבר על 1989, לא על 1988.

דן תיכון (הליכוד):  
דיברתי על 1988, ואדבר על 1989. אני יודע שבאוצר יושבים אנשים חכמים וששר האוצר הוא אדם מבריק, אבל אני לא רוצה שכל המשק ינוהל במשטר ריכוזי. עשינו צעד גדול בתחום הליברליזציה, עם הצלחות וכישלונות.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):  
עם כישלונות והצלחות, אולי.

דן תיכון (הליכוד):  
אני מקבל גם את ההערה הזאת. אבל אני רוצה שנדע, שאנחנו המדינה היחידה בעולם, אולי בין המדינות היחידות בעולם, שהלכה לכיוון של ריכוזיות על חשבון הליברליזם, ואפילו במורח-אירופה, חבר הכנסת צבן, קורה משהו, ואתה יודע.

עמנואל זיסמן (המערך):  
גם באנגליה.

דן תיכון (הליכוד):  
גם באנגליה. בתחום המטבע הרי אני מומחה, אתה יודע. השאלה היחידה שאני לא רוצה לעסוק בה במשך תקופה ארוכה היא השאלה: לאן הלך הכסף ב-1988? שהרי יש גירעון גדול, והגירעון גובע בחלקו מכך שההכנסות ממסים קטנו. אבל השאלה היחידה, שאינני רוצה לעסוק בה, היא: לאן הלך הכסף? חבר הכנסת, ידידי, ראש מועצת שדרות לשעבר, עמיר פרץ, אסור לנו לשאול את השאלה הזאת, כי לכל אחד מאתנו יש תשובה. אני אנסה פעם אחת לפחות לחזוג משווי המשקל, ולומר לך לאן הלך הכסף.

הכסף הלך השנה ל"סולל-בונה", והכסף הלך לקופת-חולים כמה וכמה פעמים, והכסף הלך לקיבוצים.

שמעון שטרית (המערך):  
ל"סולל-בונה", מתי הלך?

דן תיכון (הליכוד):  
תאמין לי, הלך בסוף 1987, בתחילת 1988.

שמעון שטרית (המערך):  
על איזה מספר שנים אתה מדבר?

רואים זאת. אני רוצה לסייע למפעלי אברהם שפירא תמורת תוכנית הבראה, כפי שאני מסייע למושבים, לקיבוצים, למשק של חברת העובדים ולכל גוף אחר.

עמנואל זיסמן (המערך):  
קודם כול, תבקש שלא יפטר עובדים.

היו"ר ד' שילנסקי:  
חברי הכנסת, לא ייתכן שיתקיים כל הזמן דו-שיח ביניכם. כבר הפחתתי מזמנך פעמים מספר, אבל זה לא יכול להימשך עד אין סוף.

עמנואל זיסמן (המערך):

היו"ר ד' שילנסקי:  
חבר הכנסת זיסמן, אינכם יכולים להמשיך ולנהל פה דו-שיח. חבר הכנסת זיסמן, תחילה ניהלת דו-שיח עם חבר הכנסת דן תיכון, עכשיו אתה מנהל דו-שיח עם אחרים?

עמנואל זיסמן (המערך):  
אני רק עוזר לדיון.

שבת וייס (המערך):  
זה מעורב ירושלמי.

היו"ר ד' שילנסקי:  
אני מודה לך בשמו, ובשמו אודה לך אם תאפשר לו להמשיך. חבר הכנסת דן תיכון, בבקשה.

שמעון שטרית (המערך):  
חבר הכנסת זיסמן נדהם, ובצדק, מכך שמפעל המופעל

עמנואל זיסמן (המערך):  
זה מדהים.

היו"ר ד' שילנסקי:  
חבר הכנסת שטרית, לא שמעתי שחבר הכנסת זיסמן נתן לך ייפוי כוח להודיע על תדהמתו.

דן תיכון (הליכוד):  
אנחנו לא גורסים שהקופה הציבורית צריכה לסייע רק למקורבים ולמי שעסק בספקולציות והפסיד את כספו בעסקות פיננסיות מופקדות. לא די לומר: טעינו, אנחנו מתקנים. צריך לתקן באמת.

רבותי, אני לא יכול להציל את כל מי שהסתבך בבורסה בשל ספקולציות ואומר: טעיתי, אולם אני מייצג תנועה מפוארת, תנועה חלוצית מפוארת שבנתה את המדינה.

כששואלים אותי, לאן הלך הכסף, חבר הכנסת פרץ עמיר — ואני לא רוצה לומר את הדברים שאומר לך — אני שואל את עצמי: האם הכסף הלך לאיילת-השחר על חשבון חצורה-גלילית? האם הכסף הלך לתל-יוסף על חשבון בית-שאן? האם הכסף הלך לאשדות-יעקב על חשבון טבריה? וזו גם כן שאלה, כי אכן ב-1988 הכסף הוזרם בעיקר כדי לסייע למשק חברת העובדים.

אלי דיין (המערך):  
תפסיק ללבות את השנאה הזאת בין הקיבוצים לבין ערי הפיתוח. תפסיק את זה.

ראובן ריבלין (הליכוד):  
אתה מדבר? אתה זורע שנאה.

אלי דיין (המערך):

אתה זורע שנאה, תתביישו לכם, זו בושה וחרפה.

דן תיכון (הליכוד):

אתה יודע, חבר הכנסת דיין — — —

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת דן תיכון להמשיך. חברי הכנסת דיין וריבלין, אני מבקש לאפשר לדובר להמשיך.

דן תיכון (הליכוד):

חבר הכנסת אלי דיין, אספר לך סיפור. אני נואם את הנאום הזה בגללך ובגלל חבר הכנסת פרץ עמיר. בסוף 1987 היה הסכם ביני לבין חברת הכנסת סולודר, ולפיו אנחנו נאשר את הסיוע לקיבוצים ובחמורה — אחם לעולם לא חשוו בין ערי הפיתוח לבין ההתנחלויות. אל תעסקו בדמגוגיה. היא קיבלה את הצעתי וזו היתה הסכמה, אתה שומע, ואתם לא עמדתם בהסכם הזה. עכשיו אני רוצה לסיים.

נואף מסאלחה (המערך):  
זה היה הסכם חתום?

חיים רמון (המערך):

אני לא הייתי מוכן לעשות הסכמים כאלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רמון.

דן תיכון (הליכוד):

חבר הכנסת רמון, הרי אתה מאמין לחברת הכנסת סולודר, שאל אותה, לה, יותר מאשר לך, היה חשוב שהכסף יגיע במהירות לקיבוצים.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוא ישאל אותה כשהיא תחזור לארץ.

דן תיכון (הליכוד):

רבותי, אני מסיים. חבר הכנסת פרץ עמיר, אנחנו לא רוצים להתווכח אתכם בנושאים אלה. אנחנו קוראים לכם: חדלו מן ההשוואות הללו. זו בקשתי אליכם, אל כולכם, אחת ולתמיד. אנחנו לא רוצים לומר את מה שאני אמרתי היום. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. ישיב על ההצעות, במשולב, סגן שר האוצר.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, שמענו את ההצעות ואנחנו צריכים לשמוע גם את התשובה. חברי הכנסת, אני מבקש לאפשר לסגן שר האוצר להשמיע את דברו. חבר הכנסת שבת וייס, הואל כטובך לשבת. חבר הכנסת חיים רמון, הפסק.

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רמון, חבר הכנסת שריד, חבר הכנסת שבת וייס.

אדוני סגן שר האוצר, אתה יכול להתחיל.

סגן שר האוצר י' ביילין:

כבוד היושב-ראש — — —

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שריד, אתה מפריע לסגן שר האוצר להשמיע את דברו.

מיכאל איתן (הליכוד):

אפילו שמיר מבצע פחות ממה שהוא התחייב לעשות.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, יש פה קואליציה מקיר אל קיר המפריעה לסגן שר האוצר, צריך לפרק את הקואליציה הזאת. אדוני סגן שר האוצר, הוואל להתחיל, ואז תבוטל כנראה הקואליציה.

סגן שר האוצר י' ביילין:

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת — — —

חיים רמון (המערך):

אדוני היושב-ראש, יש לי הערה.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא, לא.

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, אינני מכין איך אפשר להטיף ליציאה מן הממשלה אם אינך נמצא בפנים.

היו"ר ד' שילנסקי:

שמענו את השאלה. אני לא יודע אל מי היא מכוונת. חבר הכנסת שריד, שאלת אותי שאלה, יש דברים שבנימוס; אני לא יודע אל מי מכוונת השאלה. ייתכן שיש מי שיודע, הוא יענה לך.

חברי הכנסת, אני מבקש להפסיק את הוויכוחים ביניכם.

אדוני סגן שר האוצר, יש עכשיו שקט. בבקשה.

סגן שר האוצר י' ביילין:

לחבר הכנסת פורת, על שאלת הכספים, 30 מיליון השקלים שהוחלט עליהם להקצאה להתנחלויות, יש בוודאי ויכוח. אנחנו לא מעל הוויכוח הזה. יש ויכוח גם לגבי היישובים שמעבר ל"קו הירוק", למיקום שלהם בוודאי. יש ויכוח לגבי סדר-עדיפויות.

עוזי לנדאו (הליכוד):

יש הסכם.

שרה דודון (הליכוד):

יש הסכם.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתם שוב לא מאפשרים לסגן שר האוצר לדבר.

חיים רמון (המערך):

— — —  
בנהלת הקואליציה

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רמון, אתה החלטת היום להפריע בכל מחיר לסגן שר האוצר. אינני יודע למה.

חיים רמון (המערך):

לא בכל מחיר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רמון, אתה שאלת שאלה ואתה גורר את כולם לשאלות נוספות.

סגן שר האוצר י' ביילין:

יש ויכוח לגבי סדר-עדיפויות. ברור שאי-אפשר הכול ואי-אפשר בכת-אחת, ולכן כולנו צריכים להסכים. אנחנו נמצאים כאן בעצם בשאלה של סדר-עדיפויות. אבל, מעבר לזה, יש החלטה לגבי 30 מיליון ש"ח. זו החלטה שנתקבלה. ההחלטה הזאת היא הרשאה להוצאה. כמחצית הסכום, שאושר להתיישבות, הוקצה במחצית השנה הראשונה. ביתרת הסכום ינהג האוצר כפי שינהג לגבי סעיפי תקציב אחרים. אין בסעיף הזה לא העדפה ולא אפליה. אני מודיע לך זאת מעל הדוכן הזה, ואני מציע לך לקבל את הדברים האלה כמות שהם.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ד' שילנסקי:

רק בהסכמתו של סגן שר האוצר.

חבר הכנסת לנדאו, בצורה מנומסת, הרים ידו וביקש לשאול שאלה. האם אדוני מסכים?

סגן שר האוצר י' ביילין:

בבקשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —  
השאלה היא כפולה. השאלה הראשונה היא — — —— — —  
השאלה השנייה — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

לא שמענו את השאלה הראשונה משום שחבר הכנסת פה קצת הפריע. בבקשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

השאלה הראשונה היא: האם ההתנחלויות הן דבר רצוי או בלתי-רצוי, והאם הסכמים שנעשו לגביהן, מן הראוי לקיימם?

שאלה שנייה היא: אמר כבוד סגן שר האוצר, שהמחצית הראשונה של הסכום הוקצתה, ולגבי המחצית השנייה ינהגו כמו לגבי יתר סעיפי התקציב, ואני שואל: מה על המחצית הראשונה?

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני, סגן שר האוצר, חבר הכנסת חנן פורת מבקש לשאול שאלה. האם אתה מסכים?

סגן שר האוצר י' ביילין:

כן.

חנן פורת (המפלגה הדתית הלאומית):

האם רשאי שר השיכון לפתוח בהתחייבויות על-פי תוכניתו לאור ההודעה של סגן שר האוצר, שהסכום יוקצה?

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אין עוד שאלות.

סגן שר האוצר י' ביילין:

לשאלה לגבי הסכמים, אני חושב שהסכמים לא רק ראוי אלא גם חייבים לקיים. שנית, ההסכם היה ובוצע לגבי הסכום של 30 מיליון. שלישית, ההחלטה הזאת, כפי שאמרתי קודם, היא הרשאה להתחייב. למעשה, כפי שאמרתי, כמחצית הסכום היה עד היום הוקצתה, הסכום כולו יוקצה לסעיף הזה. ולכן אני חושב שאין כל מקום לטענה.

אני מסכים אתך בדבר אחד — אסור לסייע לשום גורם ולשום מגור בלי תוכנית הבראה. אם אתה עושה דבר כזה בלי תוכנית הבראה, זו שפיכת כספים לשווא. ולכן לגבי כל דבר, גם בקרן העזרות למפעלים במצוקה, שהיא אינה גדולה והיא אינה מטפלת בסכומים אדירים, לגבי כל מפעל — קודם כול אני מכבדים לאיזה תוואי הוא הולך, ואם אין הוכחה שהוא יכול להבריא את עצמו, עם כל הצער שבדבר, איננו יכולים לסייע לו.

אני מציע להסיר את שלוש ההצעות מסדר-היום.

הי"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. הצעה אחרת לחבר הכנסת יהושע מצא. אני מפנה את תשומת-לבך לכך. שיש לך דקה בדיוק.

יהושע מצא (הליכוד):  
נטו.

הי"ר ד' שילנסקי:

נטו. אני באמת מפנה את תשומת-לב החברים שאינם רוצים להוסיף לחבר הכנסת יהושע מצא זמן, שלא לקרוא קריאות ביניים או להפריע לו, כי זה לא יהיה על חשבון זמנו. בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר האוצר, חבל שחוסר האמינות המאפיין את שר האוצר הולך ודבק אף בסגנון חוסר האמינות, אשר הגיע לאחרונה לשיא בפזיזות הבטחות "נוסעות" —

אורה נמיר (המערך):

הי"ר ד' שילנסקי:

הנה, אני מפחית זמן זה מזמנו של חבר הכנסת יהושע מצא. אתם רוצים להוסיף לו זמן, אני רואה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

חבר הכנסת יהושע מצא, אתה לא ב"בית"ר ירושלים.

יהושע מצא (הליכוד):

— חוסר אמינות אשר הגיע לאחרונה לשיא בפזיזות הבטחות "נוסעות", ללא כיסוי, וכן בהתכחשות להחלטות ועדת הכספים ואף להחלטות ועדת הפנים.

אורה נמיר (המערך):

תשאל את היישובים שלכם מה הם אומרים כאשר מגיע האוטובוס.

יהושע מצא (הליכוד):

לרשותי דקה אחת, לכן לא אסטה מהדברים. תשאלו בבאר-שבע מה עם ההבטחות של האוטובוס מלפני חודשיים.

הי"ר ד' שילנסקי:

חברת הכנסת אורה נמיר, ראשית כול, אני אומר לך שלום, כרוכה הבאה ומועדים לשמחה. באת עכשיו רעננה עם מרץ רב, אבל יש עוד זמן רב, תשמרי את המרץ להמשך. בכת אחת להוציא את כל המרץ?

אורה נמיר (המערך):

בבאר-שבע ראיתי מקרוב את תפקודו של ראש העיר.

הי"ר ד' שילנסקי:

עכשיו כולם מאפשרים בהסכמה לחבר הכנסת מצא להמשיך בדבריו.

אני אומר גם לחבר הכנסת פורת: אין מקום לטענה הזאת. הסכום כולו יוקצה.

אינני יכול להתייחס לפרטים. אינני יודע מה בדיוק התוכנית של שר השיכון, אבל כל מה שנובע מהסכום הזה באופן שהוא יוקצב לו, הוא יכול להוציא. אין כאן שום בעיה.

לחבר הכנסת עמיר פרץ, האוצר מקפיד על היקף התקציב המתוכנן, גם בערי הפיתוח וגם בהתנחלויות. אין כל חריגה בהקצבות לערי פיתוח, כפי שאין חריגה בהקצבות להתנחלויות. כאשר מתגלה לאוצר חריגה לכאורה מהתכנון התקציבי, אנו מונעים אותה בכל האמצעים, כפי שנעשה גם בשבוע שעבר.

אם הכוונה של חבר הכנסת עמיר פרץ היא לתכנון התקציבי עצמו, וזאת שוב השאלה שעלתה כאן, והיא עוסקת בעדיפויות הלאומיות, הנושא הזה אינו יכול לבוא אלא בוויכוח שיהיה על התקציב, שבו כעצם כולנו מחליטים על סדר-העדיפויות. לגבי העדיפויות שכבר הוחלט עליהן והן תוקצבו — הן נמצאות ומתבצעות ללא חריגה.

אלי דיין (המערך):

כמה הוציאו עד היום על ההתנחלויות?

סגן שר האוצר י' ביילין:

זו שאלה שקשה מאוד לענות עליה, משום שהנושא נמצא בתקציבי משרדים שונים. הוא לא צבוע בצבע מעבר ל"קו הירוק" ולפני "הקו הירוק". אני שמעתי תשובות שונות על השאלה הזאת. זה לא פחות ממאות מיליונים. אני אינני יכול לתת מספר מדויק.

לחבר הכנסת דן תיכון — אתה אמרת בדברך שאתה מסכם את שנת 1988.

דן תיכון (הליכוד):

שנת 1989.

סגן שר האוצר י' ביילין:

אני בכל זאת אתייחס ללפסוס, כי נדמה לי שהוא היה מוצדק. אין הסבר טוב לשנת 1989 כמו שנת 1988, כי המיתון התחיל בסוף 1987 והאי-התאמה של השער היתה ב-1988, במדיניות שלא הוכיחה את עצמה והפילה על 1989 את הצורך באותם פיתוחים שבהחלט תרמו את חלקם גם לאינפלציה. האינדיקטורים שאתה מסרת היו חסרים, כי למשל בנושאי הייצוא, הפער במאזן המסחרי וצמצום החוב הלאומי אפשר, לדעתי, לרשום ב-1989 הישגים שלא היו בעבר.

שוב, לגבי ההוצאות שהמשק הישראלי הוציא, כולנו יכולים להתייחס לאותן הוצאות שנוח לנו לנגח בהן את חברינו, אבל, נדמה לי שההוצאה הגדולה ביותר בשנים האחרונות היתה ההוצאה על מניות הבנקים, ופה מדובר ב-7 מיליארדי דולרים. לא היתה הוצאה כזאת בשנים האחרונות. ההוצאה הזאת מוכיחה, כמו הוצאות אחרות, כמו הקיבוצים שהזכרתי, כמו המפעלים של חברת העובדים והמפעלים הפרטיים שהזכרתי, שהמשק הישראלי — עם כל הרצון שלנו, והוא משותף נדמה לי לכולנו, לצאת ממעורבות אינטנסיבית בתוך המערכת הכלכלית — נחלץ אולי הרבה יותר ממשקים אחרים בעולם כאשר מגזרים מסוימים בתוכו נקלעים לבעיה, אם אלה מגזרים יצרניים, אם אלה מגזרים פיננסיים ואם אלה מגזרים אחרים. ואני חושב, שבסך-הכול, עם כל הביקורת שיש לכל אחד מאתנו על כל תוכנית כזאת או על כל סיור כזה, ואין ספק שהוא גוזל מאחרים, זו תעודת כבוד למשק, שמסוגל באמת לשנן מותניים ולסייע לגזרים השרויים במצוקה.

יהושע מצא (הליכוד):

סגן השר יודע היטב, כי באוצר מונעים ביצוע החלטה על תקציב 30 מיליון שקל ליהודה ולשומרון. אין ספק כי התייחסותך, אדוני סגן השר, לאוצר כאל עיסוק צדדי והצהרותיך, המלמדות שמרבית זמנך מוקדש לנושאים המדיניים, מתבטאות בהידרדרות שבאוצר. מציאות זו היא הדוחקת אתכם להיזקק לתרגילי אחיזה עיניים, שהגיעו לשיאם בחוק מאה האשליות, אשליות הטופחות כיום על פניכם.

מאחר שפעילותך בתחום המדיני לא רק פוגעת בכלכלת המדינה, אלא אף נוגדת את חלוקת התפקידים בממשלה, מצפים ממך לנהוג כהגינות ציבורית ולהגיש את התפטרותך כסגן שר האוצר העוסק במדיניות חוץ, תוך חתירה לפירוק הממשלה. התפטרותך נתבעת לא רק מטעמי הגינות ואמות מידה ממלכתיות — — —

אורה נמיר (המערך):  
מה זה?

אלי דיין (המערך):

אליהו בן-מנחם (המערך):  
תפנה זאת לשר העבודה.

היו"ר ד' שילנסקי:  
חבר הכנסת מצא, אני מבקש לסיים.

יהושע מצא (הליכוד):  
אדוני היושב-ראש, לא עברתי את הרקה.

היו"ר ד' שילנסקי:  
חבר הכנסת מצא, הפחתתי את זמן ההפרעות וזמנך תם. אני מבקש לסכם בשני משפטים. תבחר את שני המשפטים הנוחים לך ביותר, כי אחרי שני המשפטים אסגור את המיקרופון.

יהושע מצא (הליכוד):  
אסיים כמשפט אחד. אף בשל המציאות הכלתי נסכלת, שלפיה ראש הממשלה מביע את הסתייגותו הברורה מהמשך כהונתך כסגן שר בממשלת ישראל, אנא, למען מסר של חינוך ממלכתי, עליך להתפטר.

היו"ר ד' שילנסקי:  
חבר הכנסת מצא, ראשית, אתה חרגת, לא בהרבה אבל חרגת מהזמן. שנית, לא אמרת כלל מה אתה מציע. עליך להציע משהו.

יהושע מצא (הליכוד):  
ביקשתי להעביר לוועדה. הופעתי עם דף כתוב של שלושת-רבעי דקה. אני מצטער. אני מוחה. בדקתי את הזמן. בגלל הבריונות שלהם קיצצת את הזמן שלי.

אליהו בן-מנחם (המערך):  
אני מציע לשר לאיכות הסביבה לקרוא אותו לסדר ולהסביר לו.

היו"ר ד' שילנסקי:  
חבר הכנסת מצא, אנחנו לפני מועדים לשמחה ואתה מתרגז? סך הכול היו קריאות ביניים, זה דבר מקובל. קצת יותר קצת פחות. אני מציע לך, ברוח טובה, לחזור כך מהביטוי בריונות. מסכים?

יהושע מצא (הליכוד):  
אני חוזר על זה.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא חוזר — גמרנו.

רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים אורון להצעה אחרת.

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):  
אדוני היושב-ראש, כבריונות הוא מבין.

היו"ר ד' שילנסקי:

גם זה מיותר. ביטוי זה היה מיותר וכיטוי זה מיותר. נחזור לרוח הטובה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):  
אני מבקש להעביר את ההצעה של חבר הכנסת עמיר פרץ לוועדה. נדמה לי שיש בהחלט מקום לקיים, אחת ולתמיד, דיון רציני כשאלה, אם העובדה שבעשר השנים האחרונות מצטמצם מספר חושבי הנגב והגליל ומתרחב מספר תושבי הגדה והרצועה היא רק תוצאה של להט חלוצי מחד גיסא והעדר להט חלוצי מאידך גיסא, או שהיא תוצאה של הקצאת משאבים באופן שגוי.

אני רוצה לנצל את ההזדמנות הזאת לומר: זה היום השני

מיכאל איתן (הליכוד):

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):  
זה היום השני שאיבני נתן יושב בכלא. איזה חוק אבסורדי כולא אדם — —

קריאות:

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):  
— — כאיבני נתן מאחורי סורג ובריה?

ראובן ריבלין (הליכוד):  
חוק הכנסת.

מיכאל איתן (הליכוד):  
פחות אבסורדי — — מפייצל חוסייני.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):  
אייבני נתן בכלא, ולויגנר ושותפיו מסתובבים חופשיים. ניאבק לחיקון החוק למען השלום ולמען הצדק. אנחנו קבוצה — —

היו"ר ד' שילנסקי:  
חבר הכנסת אורון, זמנך תם, גם זמנך נטו תם. אתה מתבקש להגיד מה אתה מציע.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):  
אני מבקש להשמיע עוד משפט אחד ולהציע — —

היו"ר ד' שילנסקי:  
בבקשה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):  
תיתן לו זמן כמו לחבר הכנסת מצא.

היו"ר ד' שילנסקי:  
אתה מקבל כמו חבר הכנסת מצא. אמור בשני משפטים את ההצעה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):  
אני מסיים בשני משפטים.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה להעביר את

הנושא לוועדה — 27

נגד — 21

נמנעים — אין

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר  
הכנסת ח' פורת לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

ולא, אצטרך להפסיק אותך כפי שהפסקתי אותו.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

על שלושה משפטים אלה נחזור שוב ושוב מעל כמה זו:  
עד שאייבי יושר, עד שיתוקן החוק, עד שיתוקן העוול.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני סגרת לך את המיקרופון, אתה עוד יכול להגיד מה  
אתה מציע.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

הצעתי בראשית דברי להעביר את הצעתו של חבר הכנסת  
עמיר פרץ לוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. חבר  
הכנסת פורת, האם אתה מסכים שהצעתך תועבר לוועדה.

חנן פורת (המפלגה הדתית הלאומית):

אני מסכים שהצעתי תועבר לוועדת הכספים. אני שמח  
— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה מסכים שהצעתך תעבור לוועדת הכספים. אתה  
לא מקבל רשות לימר יותר מאשר כן או לא. אני מבקש ממך,  
כן או לא?

חנן פורת (המפלגה הדתית הלאומית):  
כן.

עמנואל זיסמן (המערך):

אדוני היושב-ראש, יש טעות. היתה אי-הבנה. איש לא  
הציע להעביר לוועדה. סגן השר הציע להסיר מסדר-היום.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא הציע להעביר את ההצעה של חבר  
הכנסת פורת לוועדה.

עמנואל זיסמן (המערך):

איזו ועדה?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת זיסמן, לא היית ער למה שקורה פה. אכן סגן  
השר הציע להסיר את הנושא מסדר-היום. היתה הצעה אחרת  
של חבר הכנסת מצא להעביר את ההצעה של חבר הכנסת פורת  
לוועדה, והיתה הצעה אחרת של חבר הכנסת אורון להעביר את  
הצעתו של חבר הכנסת פרץ לוועדה.

חבר הכנסת פרץ, האם אתה מסכים שהצעתך תועבר  
לוועדה?

עמיר פרץ (המערך):  
בוודאי.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. לגבי הנושא שהעלה חבר הכנסת חנן פורת,  
לפנינו הצעה אחת, להעביר לוועדה, והצעה אחרת, להסיר  
מסדר-היום. אנחנו מצביעים קודם על העברה לוועדה. מי בעד  
העברת הצעתו של חבר הכנסת חנן פורת לוועדה?

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה להעביר את

הנושא לוועדה — 25

נגד — 18

נמנעים — 3

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר  
הכנסת ע' פרץ לוועדה נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

גם הצעתו של חבר הכנסת פרץ מועברת לוועדה.

לגבי הצעתו של חבר הכנסת דן תיכון יש לנו גם כן שתי  
הצעות. הצעה אחת — לדון על הנושא במליאה, וההצעה  
השנייה — להסיר את הנושא מסדר-היום.

גדעון גדות (הליכוד):

אני מבקש להעביר את הנושא לוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה מציע להעביר את הנושא לוועדה. טוב. מאחר שטרם  
התחלנו בהצבעה, אפשר עוד לקבל את ההצעה. חבר הכנסת  
תיכון, האם אתה מסכים שהצעתך תועבר לוועדה?

דן תיכון (הליכוד):

מסכים.

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

היו"ר ד' שילנסקי:

זה תלוי בו. על זה אנחנו לא יכולים להצביע עכשיו. אני  
מעמיד את הצעתו של חבר הכנסת תיכון להצבעה. מי בעד  
העברת הצעתו לוועדה? מי נגד?

יגאל הורביץ (הליכוד):

סליחה, אבקש לחזור על ההצבעה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש לשבת. לפני שנראתה התוצאה על הלוח  
נתבקשתי לחזור על ההצבעה, אינני יודע משום מה. אני מבקש  
מכולם לחזור למקום, כי איפסתי את לוח ההצבעה לפני  
שהצהרתי על התוצאה.

נגד — 18  
נמנעים — אין  
ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר  
הכנסת דן תיכון לוועדה נתקבלה.

אני חוזר ומעמיד להצבעה את הצעתו של חבר הכנסת דן תיכון. אבקש מכל חברי הכנסת לשבת. אני חוזר על ההצבעה. הואיל ופעמיים, אף שהודעתי שההצבעה לא בסדר, על הלוח הופיעו תוצאות שונות לחלוטין. לכן אני מבקש מכולם לשבת.

ה צ ב ע ה

היו"ר ד' שילנסקי:  
חברי הכנסת, בזאת סיימנו את כנס א'.

— 26

בעד ההצעה להעביר את  
הנושא לוועדה

הישיבה ננעלה בשעה 13:45.